

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 17 juli 2023
ZAAKNUMMER 1287151
BEHANDELD DOOR Vybeke Pieters
TELEFOON (035) 629 2771
UW KENMERK
BIJLAGEN
BETREFT Beheer uittreedsommen GNR

Geachte raadsleden,

Het GNR heeft op 22 juni 2023 een besluit genomen over het verwerken van de uittreedsommen zoals ontvangen vanuit de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland als gevolg van hun uittreden als participanten van het Goois Natuurreservaat. Via deze brief schetsen wij u hoe het GNR tot dat besluit is gekomen en welke besluiten er als gevolg daarvan door ons als college worden voorbereid voor u als raad. Alle betrokken raden van de participerende gemeenten in het GNR worden geïnformeerd.

De Stichting Goois Natuurreservaat (GNR) draagt zorg voor het beheer, behoud en de verbetering van de door haar beheerde terreinen. De participanten van het GNR dragen daarbij zorg voor de kosten voor het beheer. Middels bijdragen van sponsors, waaronder de Nationale Postcode Loterij, is het GNR in staat projecten uit te voeren die de kwaliteit van het natuurgebied verder verhogen. Om verscheidene redenen hebben de participanten Amsterdam en Noord-Holland besloten dat zij niet langer participant wilden zijn van het GNR. Hierop is een bestuurlijk traject gestart dat uiteindelijk heeft geleid tot een uittreedovereenkomst die door alle partijen, inclusief de betrokken raden, is onderschreven. Op [21 april 2021](#) bent u akkoord gegaan met de uittreding van de gemeente Amsterdam en op [2 februari 2022](#) met de uittreding van de Provincie Noord-Holland. De Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren hebben de verplichtingen van gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland sinds de uittreding onverkort overgenomen. Daarnaast wordt in de participantenovereenkomst vastgelegd dat de participanten het exploitatietekort van het GNR aanvullen. In de commissie van 31 mei 2023 heeft u de zienswijze over de begroting 2024 van het GNR reeds besproken en op 14 juni vastgesteld. De bijdrage in 2024 stijgt ten opzichte van de situatie voor het uittreden van de participanten (2021) met circa 35%. Deze berekening is exclusief de jaarlijkse prijs- en loonstijgingen.

De uittreding van de gemeente Amsterdam en de Provincie Noord-Holland is gepaard gegaan met een

uittreedsom van in totaal €21.250.280 exclusief rente. Het bestuur van het GNR, bestaande uit één wethouder per participerende gemeente, een onafhankelijk voorzitter en twee onafhankelijke bestuursleden, heeft de wijze van inzet rondom de uittreedsommen verkend. Deze verkenning heeft anderhalf jaar geduurd. Deels ontstond vertraging door de verkiezingen die voor een wisseling zorgden binnen het GNR-bestuur, vervolgens is een juridisch onderzoek gedaan naar eigendom en beheer van de uittreedsommen. Conclusie van het juridisch onderzoek omtrent eigendom was dat het geld GNR toebehoort. Het bestuur heeft op 22 juni 2023 het besluit genomen om aan de verschillende raden voor te stellen om de uittreedsommen te verdelen onder de deelnemende participanten, op basis van inwonersaantallen van 1 januari 2021.

Keuze scenario's

In overleg met een extern adviesbureau, dat ondersteund werd vanuit de ambtelijke organisaties van de participanten, heeft het GNR-bestuur meerdere scenario's onderzocht. De meest relevante scenario's zijn:

- a. Onderbrengen bij Stichting GNR, die ze dan benut om het verlies aan inkomens van Noord-Holland en Amsterdam (deels en voor bepaalde periode) te compenseren;
- b. Oprichting van een beheerstichting: de middelen onder te brengen bij een onafhankelijke stichting met de opdracht de middelen, al dan niet duurzaam, te beleggen met als doel de verhoging van de participantenbijdrage zoveel mogelijk te mitigeren;
- c. Verdeling over de participanten: de middelen verdelen onder gemeenten die ze dan kunnen inzetten om de verhoogde bijdrage aan het GNR (deels en voor een bepaalde periode) te voldoen.
- d. Één onderbrengen bij stichting GNR én verdeling naar de participanten: de uittreedsommen deels overbrengen naar het GNR om te beleggen dan wel te sparen en deels naar de verschillende participanten.

Scenario A en D: De ANBI-status van het GNR maakt het niet goed mogelijk dat het GNR substantieel extra eigen vermogen heeft. Het hebben van een ANBI-status betekent dat donateurs belastingvoordeel krijgen. Een organisatie verliest de ANBI-status wanneer het eigen vermogen te groot wordt. Het GNR krijgt met deze optie extra middelen op de balans – of ze deze nu belegt of niet - waardoor zij de ANBI-status op termijn kan verliezen. Ook donateurs kunnen dan niet langer hun giften aan het GNR aftrekken van de belasting. Uit berekeningen blijkt dat het GNR de uittreedsommen binnen 16 jaar zou moeten uitgeven om de ANBI-status te behouden. De verwachting is dat deze termijn van 16 jaar wordt overschreden en dat daarmee de ANBI-status in gevaar komt.

Scenario B en D: Bij de keuze voor beleggen, zal gekozen moeten worden voor een aparte beheerstichting. De gemeenten mogen conform financiële regelgeving niet zelf beleggen. Het dilemma bij deze keuze is dat een hoog rendement alleen te realiseren is bij een langjarige (> 20 jaar) belegging van een aanzienlijk bedrag. Dit is een risicovollere keuze ten opzichte van de overige scenario's met een redelijke grote mate van onzekerheid. Het is sterk de vraag of er beleggingsrisico moet worden gelopen met middelen die nodig zijn voor de instandhouding van het GNR. Daarnaast bestaan er vanuit het oogpunt van governance bezwaren tegen een aparte beheerstichting, waarvan het bestuur altijd een zeker eigenstandig mandaat zal hebben. Dit betekent dat het beheer van de betreffende middelen zich (deels) onttrekt aan democratische legitimiteit, controle en transparantie.

De keuze voor C:

Het bestuur van GNR heeft op 22 juni 2023 besloten om aan de raden voor te leggen de ontvangen uittreedsommen te verdelen over de deelnemende participanten. Deze optie blijft over en is tevens het minst risicovolle scenario met een redelijke mate van vrijheid. Voordeel bij dit scenario is dat er geen beheerstichting nodig is om de gelden te beheren en beleggen.

Uitvoering

Met het besluit van het GNR om de uittreedsommen aan de deelnemende gemeenten toe te kennen, hebben de ontvangende gemeenten verschillende mogelijkheden om de storting in de gemeentelijke meerjarenbegroting te verwerken. De keuze hierin kan per gemeente verschillen. Het aandeel van de uittreedsom voor de gemeente Hilversum betreft circa € 7.5 mln. In de komende periode werken wij een voorstel voor u als raad uit, met als insteek dat het geld beschikbaar blijft voor het GNR. Voor Hilversum doen wij uw raad een voorstel om de uittreedsommen met de Eindejaarrapportage 2023 en Voorjaarsnota 2024 te verwerken. We organiseren hierover in september een BVS.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top